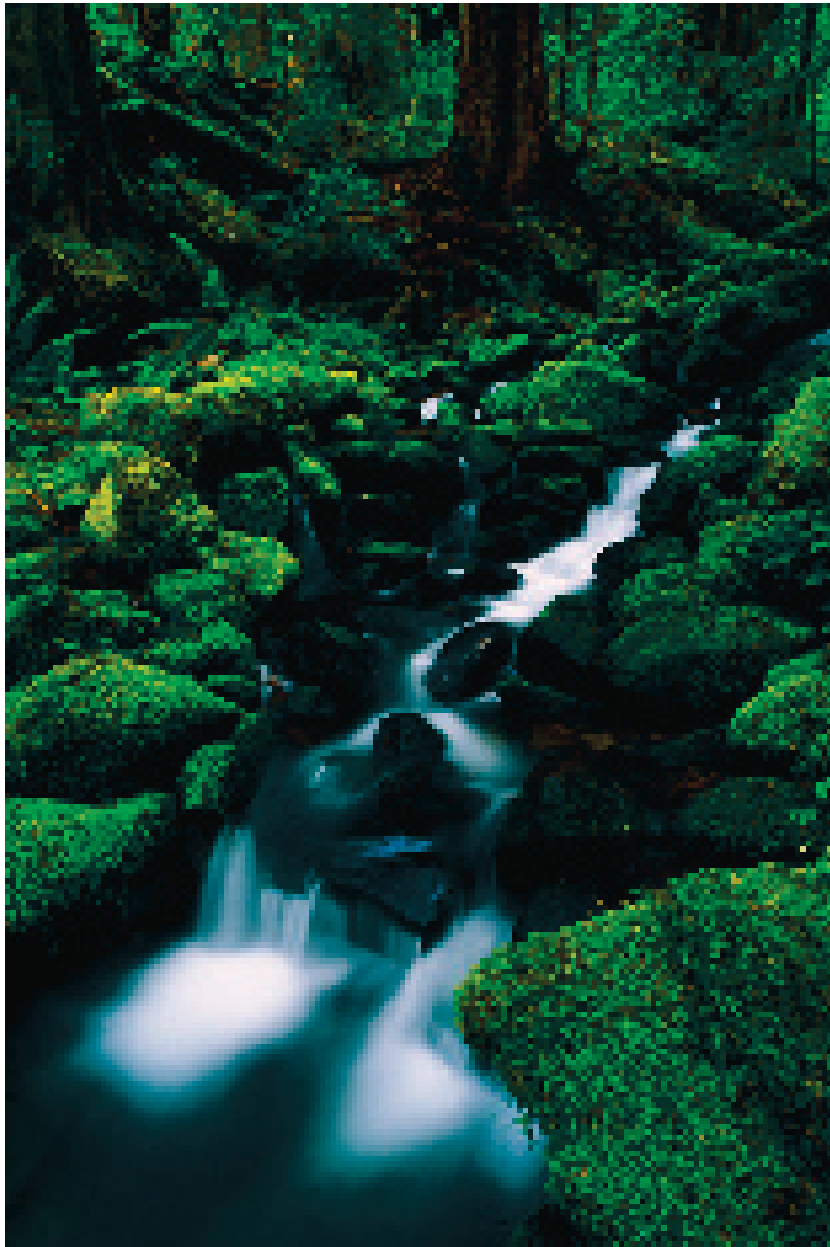

**Suomen
Reumaliiton**

TESTAMENTTI OPAS

Toteutus:
Kristian Miettinen / Varainhankintaosakeyhtiö SUMMA
Petteri Niskanen / VARAINHANKINTA^{lab}

Julkaisija:
Suomen Reumaliitto ry
Helsinki 2001, 2006, 2010

ISBN 952-9742-26-6

Sisällysluettelo

Lyhyt testamenttisanasto	4
Alkusanat	5
Miksi testamentti kannattaa tehdä	6
Perintökaaren sisältö	7
Rintaperilliset ja heidän jälkeläisensä	7
Lesken erityisasema	7
Vanhemmat, sisarukset	8
Isovanhemmat, sedät, enot, tädit	9
Valtio	9
Testamentti	10
Testamentin tekeminen	12
Kuka voi tehdä testamentin	12
Testamentin laatiminen	12
Testamentin muotomääräykset	12
Todistajat	13
Hätätilatestamentti	13
Testamentin sisältö	13
Testamentin muuttaminen ja peruuttaminen	14
Testamentin säilyttäminen	14
Testamentin toimeenpano	14
Testamenttimalleja	16
Perintöverotus	19
Testamenttivarojen käyttö	20
Tutkimusrahasto	21
Selviytymisrahasto	22
Lapsi- ja nuorisotyö	23

Avio-oikeus

Vaikka aviopuolisot omistavat omaisuutensa yksin turvaa avio-oikeus puolisoille oikeuden toistensa omaisuuteen. Avioliiton purkautuessa avio-oikeuden alainen omaisuus puolitetaan.

Avioehto

Avio-oikeus voidaan poistaa laatimalla avioehtosopimus, jonka mukaan puolisoilla ei ole oikeutta toistensa omaisuuteen.

Avopuoliso

Avopuoliso ei perimysjärjestyksen mukaan peri ensiksi kuollutta avopuolisoa. Avopuolison perimys-oikeus täytyy turvata aina testamentilla.

Erityisjälkisaädös

Erityisjälkisaädös eli legaatti määrittelee perinnön saajan oikeuden yksityiskohtaisesti tiettyyn esieeseen. Legaatin saaja ei varsinaisesti ole kuolinpesän osakas.

Hätätilatestamentti

Hätätilanteessa, esimerkiksi kuolemanvaaran yhteydessä laadittu suullinen tai kirjallinen testamentti, joka on voimassa 3 kuukautta.

Jäämistö

Vainajalta jäävä omaisuus; varojen ja velkojen muodostama kokonaisuus.

Keskinäinen testamentti

Kahden tai useamman jälkisaädöksen yhdistelmä, jota käytetään esimerkiksi avopuolisoiden kesken.

Kuolinpesä

Jäämistöön oikeutettujen henkilöiden muodostama ryhmä.

Kuolinpesän osakas

Yksittäinen perillinen tai eloon jäänyt puoliso.

Käyttöoikeustestamentti

Eli hallintatestamentti turvaa saajalleen käyttöoikeuden jäämistöön tai sen osaan ilman lopullista omistusoikeutta.

Lakimääräinen perimysjärjestys

Määrää kenelle omaisuus siirtyy, ellei vainaja ole tehnyt testamenttia. Perimysjärjestyksen perustana ovat perillisryhmät eli parenteelit.

Lakiosa

Puolet lakiosaperilliselle perimysjärjestyksen mukaan tulevan perinnön arvosta.

Lakiosaperillinen

Rintaperillinen sekä ottolapsi ja heidän jälkeläisensä.

Perinnönjako

Sopimusjako on perillisten itsensä antamien tahdonilmaisujen mukainen. Toimitusjako perustuu pesänjakajan tekemään päätökseen.

Perillinen

Perittävän sukulainen, puoliso tai ottolapsi.

Perintöosa

Se osa perinnöstä, jonka perillinen lain mukaan perii.

Perintövero

Valtiolle maksettava perinnön määrän ja perintöveroluokan mukaan määräytyvä vero.

Perukirja

Kirjallinen dokumentti pesän varoista ja veloista. Toimii perintöverotuksen perustana. Toimitetaan testamentin tekijän kotipaikan verotoimistoon kuukauden kuluessa valmistumisesta.

Perunkirjoitus

Tilaisuus, jossa perukirja laaditaan.

Pesänjakaja

Jakaa perinnön. Useimmiten lakimies, jonka määrää tehtävänsä vainajan asuinpaikan alioikeus.

Pesänselvittäjä

Hallinnoi kuolinpesää ja tekee siitä virallisen selvityksen. Pesän osakkaalla on oikeus hakea tuomioistuimen määräämää pesänjakajaa.

Perättäisseuraanto

Omaisuus määrätään ensin esimerkiksi puolisolle täysin omistusoikeuksin ja tämän kuoltua kolmannelle henkilölle.

Rekisteröity parisuhde

Rinnastetaan perimysasioissa avioliittoon.

Rintaperillinen

Perittävän lapsi tai tämän jälkeläinen.

Testaattori

Testamentin tekijä.

Yleistestamentti

Saajalla on perinnönjaossa sama asema kuin lain mukaisilla

Testamentti jättää jäljen tuleville polville

Joka viides suomalainen aikuinen kärsii jossain elämänsä vaiheessa tuki- ja liikuntaelinvaivoista. Nämä oireet heikentävät yli 600.000 suomalaisella toimintakykyä. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ovat ehkä suurin yksittäinen sairaslomien syy. Ne rajoittavat merkittävästi kansalaisten elämänlaatua ja niistä aiheutuu yhteiskunnalle miljardien eurojen kustannukset. Suomen Reumaliitto ry on tehnyt yli 60 vuotta työtä tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisemiseksi ja hoidon kehittämiseksi.

Testamentin tekeminen voi tuntua etäiseltä ja oudoltakin ajatukselta. Asialta, joka ei juuri nyt tunnu ajankohtaiselta. Moni ei tule ajatelleeksikaan testamentin tarpeellisuutta ja se saattaa jäädä tekemättä. Jollei lähisukulaisia ole, valtio perii aikanaan perinnön suureen kirstuunsa ilman tarkempaa kohdennusta.

Testamentti kannattaa tehdä riippumatta siitä, elätkö yksin vai oletko perheelinen. Testamentilla ilmaiset selkeästi tahtosi, näytät mitä haluat ja mitä arvostat. Lisäksi testamentin voi tehdä yksinkertaisesti itsekkin ilman lainopillisia neuvoja.

Meiltä on kysytty, kuinka testamentin voi tehdä Suomen Reumaliiton hyväksi. olemme vastanneet mielihyvin kysyjille sillä testamenttilahjoitukset parantavat mahdollisuuksiamme tehdä työtä tuki- ja liikuntaelinsairaiden asialla. Olemme nyt koonneet tähän oppaaseen testamentin tekemisen perustiedot ja esittäneet lain testamentilta edellyttämät muotovaatimukset. Uskon, että ohjeista on sinulle hyötyä tahtosi ilmaisemiseksi riippumatta siitä, oletko jo laatinut testamentin.

On kuitenkin tilanteita, joita yksinkertainen kaava ei ehkä kata. Näissä tapauksissa suosittelen kääntymistä lakimiehen puoleen tai ottamaan yhteyttä taloussihteeri Evita Saloon, puhelin (09) 4761 5632, sähköposti etunimi.sukunimi@reumaliitto.fi.

Olen kiitollinen, jos katsot, että haluat osoittaa arvostuksesi tukemalla testamenttilahjoituksella Suomen Reumaliiton työtä.

Mervi Ahlroth

Mervi Ahlroth

Toimitusjohtaja

Suomen Reumaliitto ry

Miksi testamentti kannattaa tehdä?

Suomen lainsäädäntö ei edellytä keneltäkään testamentin tekemistä. Omaisuus siirtyy tällöin perillisille perintökaaren mukaisessa perimysjärjestyksessä. Mikäli perillisiä ei ole, omaisuus siirtyy kokonaisuudessaan valtiolle.

Laatimalla testamentin annat jälkipolville selkeät ohjeet omaisuutesi jakamisesta ja käyttämisestä. Testamentti takaa henkilökohtaisen tahtosi toteutumisen. Testamentilla voit jättää omaisuutesi tai osan siitä myös hyväntekeväisyyteen.

Tässä oppaassa kerromme mitä perinnölle normaalisti tapahtuu. Keitä ovat ensisijaiset perilliset ja mikä on esimerkiksi lesken asema? Lisäksi kerromme miten testamentti laaditaan ja kuinka lakiosa rajoittaa vapautta määrätä omaisuudestaan testamentilla. Kirjanen sisältää lisäksi useita mallitestamentteja, joita voit vapaasti hyödyntää.

Yleensä testamentin laatiminen ei ole kovin vaikeaa, ja voit tehdä sen myös itse tämän oppaan ohjeiden perusteella. Testamentin laatiminen on kuitenkin erittäin muotosidonnaista. Jos muotovaatimuksia ei ole noudatettu, voidaan testamentti myöhemmin julistaa pätemättömäksi. Jos tunnet epävarmuutta tai haluat sisällyttää testamenttiin monimutkaisia määräyksiä, on parasta olla etukäteen yhteydessä omaan lakimieheen.

Kerromme myös lyhyesti Suomen Reumaliiton toiminnasta, sekä mahdollisuudesta tukea liiton toimintaan testamenttilahjoituksella. Hyväntekeväisyyteen tehtyjen testamenttien määrä on ollut viime vuosina kasvussa. Erityisen hyvänä vaihtoehtona se on koettu silloin, kun omia perillisiä ei ole, ja omaisuus olisi ilman testamenttia siirtynyt valtiolle. Voit luonnollisesti jakaa testamentissa omaisuuden myös perillisten ja valitsemissi hyväntekeväisyiskohteiden välillä haluamallasi tavalla. Testamentti hyväntekeväisyyteen antaa meille jokaiselle mahdollisuuden tehdä elämässään teon, joka jättää pysyvän jäljen tuleville sukupolville.

Suomen Reumaliiton hyväksi tehdyt testamentit on kokonaisuudessaan vapautettu perintöverosta. Näin testamentattu omaisuus voidaan kokonaisuudessaan osoittaa valitsemaasi kohteeseen.

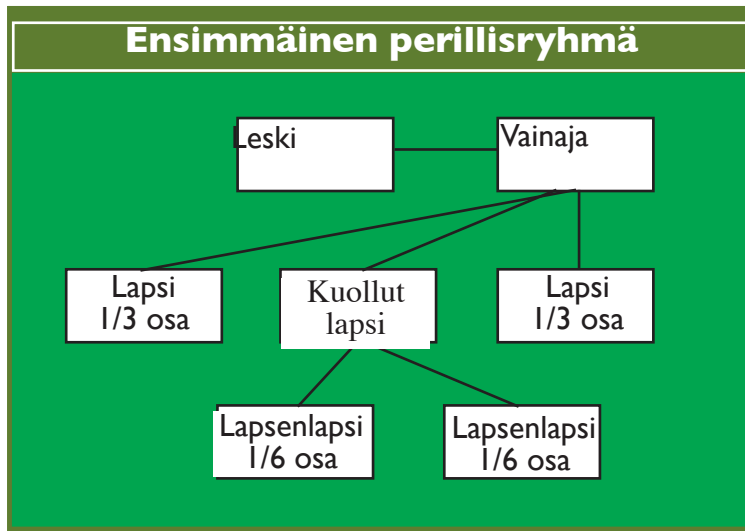
Perintökaaren sisältö

Suomen lakiin sisältyvä Perintökaari (1965/40) määrittelee kenelle omaisuutesi kuolemasi jälkeen menee. Voit myös itse ilmaista oman tahtosi tekemällä testamentin. Mikäli et ole tehnyt testamenttia, perimysjärjestyksen perustan muodostavat kolme perillisryhmää sekä leskelle annettu erityisasema.

I. Ensimmäinen perillisryhmä:

- rintaperilliset ja heidän jälkeläisensä -

Ensimmäiseen perillisryhmään kuuluvat rintaperilliset, mikä tarkoittaa vainajan lapsia. Lapset voivat olla syntyneitä joko avioliitossa, sen ulkopuolella tai olla ottolapsia. Periäkseen isänsä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tulee kuitenkin olla isänsä tunnustamia, tai isyyden tulee olla vahvistettu tuomioistuimen päätöksellä.

Ottolapsi ei peri biologisia vanhempiaan. Toisaalta ottolapsen biologiset vanhemmat eivät myöskään peri lastaan. Sen sijaan ottolapsi on ottovanhempiensa nähden täysin verrattavissa ottovanhempien mahdollisiin biologisiin lapsiin. Tässä kohden on kuitenkin syytä huomata, että ennen 1.1.1980 adoptoidut lapset saattavat periä sekä ottovanhempansa että biologiset vanhempansa.

Rintaperilliset ovat aina ensisijaisia perijöitä. Perintö jaetaan heidän kesken pääsääntöisesti tasan. Mahdollinen ennakkoperintö on kuitenkin huomioitava sen saaneen perillisen jako-osuudessa.

Poikkeustapaus on tilanne jossa jäämistöön kuuluu maatila, jonka pitämistä yksi perillisistä olisi jatkamassa. Tällöin noudatetaan omia erityissäännöksiä.

Mikäli yksi tai useampi rintaperillisistä on kuollut, hänen sijaansa tulevat hänen perillensä, eli ensisijaisesti hänen lapsensa. Sijaantulo-oikeus on rajaton. Perimyoikeus

etenee sukuhaarassa siten, että kuolleen perillisen sijalle tulevat hänen lapsensa. Jos sukuhaarassa ei kuitenkaan ole perillisiä, jaetaan osuus tasan muiden perillisten kesken.

2. Lesken erityisasema

Rintaperilliset, eli lapset ohittavat lesken perimysjärjestyksessä. Leskellä on kuitenkin oikeus hallita jäämistöä jakamattomana. Tällöin pesänjako tehdään vasta lesken kuoltua.

Rintaperilliset voivat kuitenkin vaatia pesän jakoa heti. Tällöin lesken hallintaan on kuitenkin jätettävä puolisoiden yhteinen koti tai muu jäämistöön kuuluva lesken asunnoksi soveltuva asunto, ellei sellaista jo sisälly lesken henkilökohtaiseen varallisuuteen. Lesken hallintaan on myös jätettävä tavanomainen koti-irtaimisto.

Mikäli rintaperillisiä ei ole, perii leski yksin kuolleen puolison. Näin siitä riippumatta onko puolisoiden välillä ollut avioehtoa vai ei.

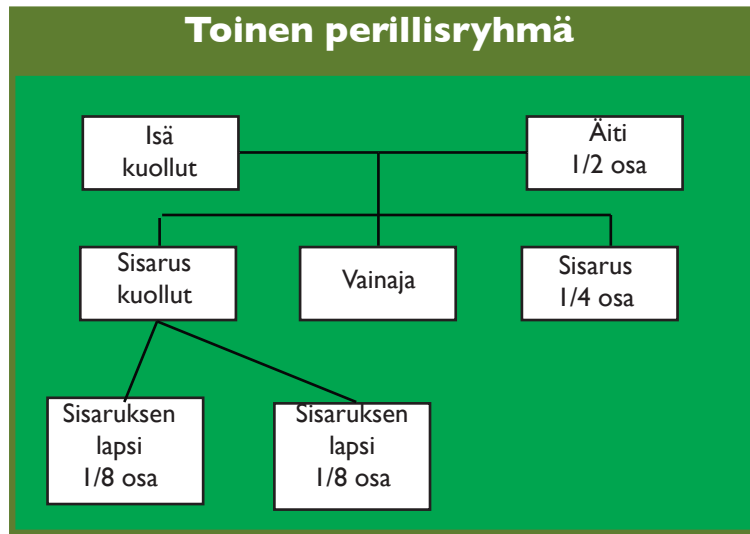
Lesken kuoltua hänen jäämistönsä jaetaan tasan ensiksi kuolleen puolison ns. toissijaisten perillisten sekä lesken omien perillisten kesken. Leski ei voi testamentata puolisoltaan perimää osuutta siten, että ensiksi kuolleen puolison ns. toissijaiset perilliset menettäisivät perimyoikeutensa lesken kuoltua. Sen sijaan leski voi elinaikanaan vapaasti määrätä omaisuudesta; myydä, vaihtaa tai lahjoittaa sitä.

Mikäli leskeltä ei ole jäänyt perillisiä, perivät ensiksi kuolleen puolison toissijaiset perilliset myös lesken. Vastaavasti jos lesken kuollessa ei ole olemassa ensin kuolleen puolison toissijaisia perillisiä, saavat lesken perilliset koko jäämistön. Säädökset lesken perimyoikeudesta koskevat aviopuolisoita, sekä henkilöitä, joiden parisuhde on virallistettu syyskuussa 2001 eduskunnassa hyväksytyin parisuhteiden virallistamista koskevan lain perusteella. Avopuolisot eivät peri toisiaan, eikä heitä koske lesken oikeus hallita jäämistöä. Avopuolisoiden keskinäinen perintö on erikseen turvattava testamentilla.

3. Toinen perillisryhmä:

- perittävän vanhemmat, sisarukset ja näiden jälkeläiset -

Mikäli perittävältä ei ole jäänyt lapsia eikä perintöoikeuteen oikeutettua puolisoa, siirtyy perintöoikeus toiselle perillisryhmälle, eli perittävän vanhemmille. Mikäli toinen vanhemmista on kuollut, jakavat perittävän sisarukset hänen puoliskonsa. Mikäli molemmat vanhemmat ovat kuolleet, siirtyy perintö kokonaisuudessaan perittävän veljille ja sisarille. Kuolleen veljen tai sisaren sijaan tulevat aina hänen jälkeläisensä. Myös tässä perillisryhmässä sijaantulo-oikeus on rajaton.

4. Kolmas perillisryhmä:

- perittävän isovanhemmat, sedät, enot ja tädit -

Mikäli perittävällä ei ole ensimmäiseen tai toiseen perillisryhmään kuuluvia, eikä perittävä ollut avioliitossa tai virallistetussa parisuhteessa, siirtyy perintö kolmannele perillisryhmälle, eli vainajan isovanhemmille tai näiden ollessa kuolleet heidän jälkeläisilleen. Käytännössä kolmas perillisryhmä tarkoittaa lähes aina setiä, enoja ja tätejä. Tässä perillisryhmässä sijaantulo-oikeus rajoittuu isovanhempien lapsiin. Serkut ja pikkuserkut eivät enää peri.

5. Valtio

Mikäli perittävältä ei ole jäänyt jälkeensä edellä mainittuihin kolmeen ryhmään kuuluvia perillisiä, eikä testamenttia ole tehty, menee koko perintö valtiolle. Ilman perillisiä kuolleista n. 60 % on tehnyt testamentin. Valtion haltuun siirtyy jäämistöjä vuosittain n. 50 miljoonan markan edestä.

1. Testamentti kertoo

Voit itse määrätä, että omaisuutesi on kuolemasi jälkeen jaettava perintökaaren määräyksistä poikkeavalla tavalla. Tällöin sinun on tehtävä testamentti. Testamentti on määrämuotoinen oikeustoimi, joka edustaa tekijänsä viimeistä tahtoa. Testamentissa voit määrätä jäämistösi jakamisesta perimysjärjestyksestä poikkeavalla tai sitä täydentävällä tavalla.

Voit itse vapaasti päättää haluatko tehdä testamentin, kenen hyväksi haluat testamentin tehdä tai mitä omaisuutta haluat testamenttiin sisällyttää. Voit myös koska tahansa peruuttaa tekemäsi testamentin. Testamentilla voidaan määrätä joko koko omaisuudesta tai sen osasta.

2 Lakiosa

Testamentti ei voi kuitenkaan loukata lakiosaa. Lakiosa koskee kaikkia lapsia ja heidän jälkeläisiään ja se on puolet rintaperillisille muuten kuuluvasta perintöosuudesta. Lakiosa lasketaan jokaisen perillisen kohdalla itsenäisesti, joten sisarusten lakiosat voivat muodostua erisuuruiseksi. Periaatteena on, että vanhemmat eivät voi tehdä yhtä tai useampia lapsiaan täysin perinnöttömiksi. Poikkeuksen muodostavat ainoastaan tapaukset, joissa perillinen on tehnyt tahallaan rikoksen, joka syvästi loukkaa perittävää tai hänen lähisukulaistaan, tai että perillinen viettää jatkuvasti kunniantonta ja epäsiiveellistä elämää. Perinnöttömäksi tekemisen on tapahduttava testamentilla, jossa on ilmoitettava selvästi perinnöttömäksi tekemisen peruste.

Lakiosaan oikeutettu, mutta testamentissa ohitettu perillinen voi varmistaa oikeutensa tekemällä lakiosailmoituksen kaikille testamentinsaajille kuuden kuukauden kuluessa testamentin tiedoksisaannosta. Lakiosaa loukkaava testamentti on sitä vastaavalta osuudelta tehoton.

3. Perinnöstä luopuminen

Kukin perillinen voi myös itsenäisesti luopua perintöoikeudesta tai lakiosastaan. Perinnöstä luopuminen voi tapahtua joko perittävän eläessä tai tämän kuoltua. Luopuminen perittävän eläessä tapahtuu joko hyväksymällä testamentin tai ilmoittamalla siitä muulla tavoin kirjallisesti perittävälle.

Rintaperillisten kohdalla luopuminen lakiosasta on kuitenkin sidottu erityisiin edellytyksiin. Rintaperillinen voi sitovasti luopua lakiosastaan perittävän eläessä vain jos hän, hänen puolisonsa tai lapsensa saavat siitä viimeistään perittävän kuollessa lakiosaa vastaavan osuuden. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rintaperillinen voi ennalta sitovasti luopua

lakiosastaan vain lastensa tai puolisonsa hyväksi. Muissa tapauksissa rintaperillinen voi ennakkolupauksesta huolimatta vaatia lakiosaa.

Luopuminen perittävän kuoltua tapahtuu kirjallisesti. Perillinen voi lain mukaan luopua perinnöstä, mikäli hän ei ole vielä ryhtynyt toimiin, jotka osoittavat hänen ottaneen perinnön vastaan. Perittävän kuoltua perinnöstä luopuminen tapahtuu yleensä testamentin tiedoksiannon yhteydessä. Mikäli rintaperillinen ei tiedoksiantoa allekirjoittaessaan ole esittänyt varaumia, hänen tulkitaan lähtökohtaisesti luopuneen lakiosastaan ja moiteoikeudestaan. Perillinen tai testamentin saaja voi myös menettää oikeutensa perintöön passiivisuuden johdosta, mikäli perillinen ei kymmenen vuoden sisällä ole ottanut perintöä haltuunsa.

4. Lakiosan ulkopuolisesta omaisuudesta voidaan määrätä testamentilla

Testamentin laatijalla on oikeus määrätä lakiosan ulkopuolelle jäävästä jäämistöstä monin eri tavoin. Jäämistöä voi testamentata ystäville, työtovereille, sukulaisille, mutta myös säätiöille ja järjestöille kuten Suomen Reumaliitolle.

Testamentit voidaan sisältönsä puolesta jakaa erityis- ja yleisjälkisaadoksiin. Erityisjälkisaadoksella eli legaatilla tarkoitetaan testamentinsaajalle määrättävää omistusoikeutta vähäisempää oikeutta. Se voi kohdistua tiettyyn etuuteen, esineeseen tai koko omaisuuteen. Tyypillinen tapaus voi olla erityisen läheiseksi tulleen henkilölle määrätty elinikäinen asumisoikeus kiinteistössä, jonka omistusoikeus kuitenkin siirtyy perillisille. Legaatilla voidaan määrätä myös yksilöidyn omaisuuden omistusoikeudesta. Yleistestamentin saaja tulee sen sijaan lähes perillisen asemaan kun testamentin saajan oikeus jäämistöön on määritelty suhteellisesti. Testamentin saaja saa joko koko omaisuuden, määräosan tai sen mitä muiden määräysten ja lakiosien täyttämisen jälkeen jää jäljelle.

Testamentin tekeminen

1. Melkein kuka tahansa voi tehdä testamentin

Testamentin tekijän tulee pääsääntöisesti olla täysi-ikäinen. Sitä nuorempikin voi tehdä testamentin mikäli on tai on ollut naimisissa. Viisitoista vuotta täyttänyt voi määrätä testamentilla omaisuudesta jonka hän on itse ansainnut.

Testamentin tekijän tulee lisäksi olla psyykkisesti sellaisessa tilassa, että hän on kykenevä itsenäiseen tahdonmuodostukseen ja ymmärtää testamentin merkityksen. Testamentin todistajien on liitettävä maininta tästä omaan todistuslausekkeeseensa.

Myös holhouksen alainen voi laatia testamentin. Lainsäädäntö lähtee siitä, että tärkein kriteeri on kykeneminen oman tahdon muodostamiseen.

2. Testamentin laatiminen

Testamentti tulee aina allekirjoittaa henkilökohtaisesti. Testamentin voi kirjoittaa

joko itse, tai mikäli on vähänkin epävarma käyttää apunaan lakimestä. Asiantuntijan käyttäminen on perusteltua, mikäli omaisuutta on runsaasti, olosuhteet ovat vaikeat, tai olet epävarma siitä ketkä ovat perillisiäsi. Myös omaisuuden käyttöä koskevien ehtojen laatiminen saattaa edellyttää lakimiehen apua. Näin toimimalla varmistat viimeisen tahtosi toteutumisen.

Apua testamentin laatimisessa saat mm. Suomen Reumaliitosta. Voit aina olla yhteydessä talouspäällikkö Arto Pohjmoon puhelin (09) 4761 5630 tai

0400 706 976, sähköposti etunimi.sukunimi@reumaliitto.fi.

3. Testamentin muotomääräykset

Vaikka testamentin sisältö on tekijänsä vapaan tahdon varassa, on sen tekeminen sidottu verrattain tiukkoihin muotomääräyksiin. Ellei määräyksiä noudateta, voidaan testamentti julistaa tehottomaksi. Suurin osa testamenttiriidoista perustuu juuri muotovirheisiin. Tämän vuoksi muotomääräysten tarkka noudattaminen on tärkeää. Näin toimimalla voimme varmistaa viimeisen tahtomme toteutumisen.

Testamentti on aina tehtävä kirjallisesti ja se on allekirjoitettava omakätisesti. Kahden esteettömän todistajan on oltava yhtä aikaa testamenttia laadittaessa läsnä ja heidän on nimikirjoituksillaan todistettava testamentti. Todistajien tulee tietää, että asiakirja on testamentti. Sen sijaan testamentin laatija voi itse päättää saavatko todistajat tietää myös testamentin sisällön.

Testamentista tulee lisäksi ilmetä sen laatimispäivä. Päiväyksellä voi olla suuri merkitys tilanteessa, jossa perittävä on elämänsä varrella laatinut useita testamentteja. Päiväyksen perusteella tiedetään, mikä niistä edustaa vainajan viimeistä tahtoa.

Lisäksi testamentista tulevat ilmetä sen laatijan riittävät henkilötiedot. Koska testamenttia ei tarvitse luovuttaa julkisesti nähtäville, ei henkilötunnuksen käytölle ole mitään estettä.

Todistajien tulee merkitä nimikirjoituksensa lisäksi ammattinsa, asuinpaikkansa, todistamisen aika ja paikka, sekä kaikki sellaiset tiedot, joiden he katsovat vaikuttavan testamentin pätevyYTEEN. Näitä voivat olla mm. todistamistapahtumaan, muotomääräyksiin, testamentin tekijän henkilöllisyyden toteamiseen ja vapaaseen tahdonmuodostukseen liittyvät tekijät.

4. Todistajat

Todistajien tulee olla vähintään viisitoistavuotiaita ja henkisesti todistajiksi kykeneviä. Puolisoa, lähiomaista tai muuta henkilöä, jolle saattaa testamentista olla hyötyä, ei saa käyttää todistajana. Todistajien esteellisyys saattaa myös johtaa testamentin tehottomuuteen.

5. Häätätilatestamentti

Hätätilatestamentti muodostaa poikkeuksen edellä mainituista säädöksistä. Se voidaan laatia mikäli tekijä on joko sairauden tai muun pakottavan syyn vuoksi estynyt tekemään muotomääräysten mukaista testamenttia. Häätätilatestamentti voidaan tehdä kahden esteettömän todistajan läsnäollessa suullisesti tai kirjallisesti ilman todistajia. Häätätilatestamentti on voimassa kolme kuukautta.

6. Testamentin sisältö

Testamentin sisältö on vapaasti tekijänsä päätettävissä. Jotta viimeinen tahto kuitenkin toteutuisi halutulla tavalla, tulee sisällön olla mahdollisimman yksiselitteinen. Sisällöstä on käytävä selvästi ilmi kuka tai ketkä ovat testamentin saajia, eli kenelle omaisuus halutaan menevän. Lisäksi myös siirtyvä omaisuus tulee yksilöidä tarkkaan: mitä ja kuinka paljon kenellekin luovutetaan.

Testamentti voidaan laatia niin yksityisen henkilön kuin yhteisön hyväksi. Henkilöllä tarkoitetaan pääsääntöisesti eläviä ihmisiä, mutta myös syntymättömän lapsen hyväksi voidaan testamentti tehdä. Tällöin testamentista tulee ilmetä koska omaisuus lapselle luovutetaan ja miten sitä siihen saakka on hoidettava. Lisäksi on syytä huomioida, että oikeus testamenttiin ei periydy, mikäli siinä ei ole erikseen mainittu kenelle testamentti siiryy, jos sen saaja

on kuollut.

Testamentin tekijä voi testamentissaan määrätä omaisuuden saamiselle erilaisia

ehtoja ja edellytyksiä. Nämä eivät saa kuitenkaan olla hyvän tavan vastaisia, eivätkä rajoittaa kohtuuttomasti testamentin saajan henkilökohtaista päätöksentekoa. Testamentin saamisen ehdoksi ei esimerkiksi voida asettaa avioliiton solmimista määrätyn henkilön kanssa.

Testamentti voi sisältää lykkäviä ehtoja. Omaisuus voidaan luovuttaa määrätyn henkilön hallintaan hänen elinajakseen ja määrätä omaisuus henkilön kuoltua jollekin toiselle, lopulliselle perinnönsaajalle.

Lisäksi voidaan käyttää purkavia ehtoja. Perinnön saamiselle voidaan asettaa edellytyksiä, joiden toteutumatta jääminen johtaa testamentin purkautumiseen.

Lisäksi testamentti voi pitää sisällään erilaisia ohjeita ja määräyksiä omaisuuden käytön ja hoidon suhteen. Määräys on testamentin saajaa sitova, mikäli hän ottaa testamentin vastaan ja testamentattu omaisuus riittää ehdon toteuttamiseen. Jos saaja rikkoo määräyksiä, voidaan niitä vaatia kanteella täytettäväksi. Tulkin- taongelmien välttämiseksi tulisi käyttää mahdollisimman yksinkertaisia ja selkeitä määräyksiä.

Mikäli testamentti tehdään järjestön hyväksi, eikä testamentin tekijä koe tärkeäksi antaa erityisiä ohjeita, järjestö voi käyttää varat sääntöjensä mukaiseen toimintaan. Tekijä voi kuitenkin halutessaan antaa määräyksen siitä, että varat on käytettävä määrättyyn kohteeseen, esimerkiksi hoitomenetelmien kehittämiseen. Kovin yksityiskohtaisia ohjeita annettaessa on kuitenkin syytä muistaa, että olosuhteet saattavat vuosien mittaan muuttua.

7. Testamentin muuttaminen tai peruuttaminen

Testamentin tekijä voi muuttaa tai peruuttaa testamentin milloin tahansa. Lupaus olla peruuttamatta testamenttia ei sido antajaansa. Muutos tai lisäys on kuitenkin tehtävä edellä mainittuja muotomääräyksiä noudattaen. Testamentin voi peruuttaa yksinkertaisesti hävittämällä sen.

Lisäksi on syytä muistaa, että uusi testamentti ei automaattisesti peruuta entisiä, mikäli siitä ei testamentissa ole yksiselitteistä mainintaa tai mikäli vanhaa testamenttia ei ole hävitetty.

8. Testamentin säilyttäminen

Testamentti tulee säilyttää varmassa paikassa kuten tallelokerossa. Varma säilytys on tärkeää paitsi testamentin säilymisen, myös se on helpon löydettävyyden kannalta perittävän kuoleman jälkeen. Ellei testamenttia löydetä se katsotaan peruutetuksi. Testamentin tahallinen hävittäminen muiden kuin testamentin tekijän toimesta on rangaistava teko, joka voi johtaa perintöoikeuden menetykseen.

Yleishyödyllisen yhteisön hyväksi tehdystä testamentista voi tehdä yhteisölle ennakkoilmoituksen.

9. Testamentin toimeenpano

Testamentin tekijän kuoltua omaisuus siirtyy kuolinpesän haltuun. Pesän osakkaina ovat perilliset, testamentin saajat ja leski. Jäämistöstä tulee laatia perukirja kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perintöverotus suoritetaan perukirjan perusteella. Pesänselvityksen voivat tehdä joko sen osakkaat itse tai tuomioistuimen määräämä pesänselvittäjä. Selvitystä seuraa perinnönjako osakkaiden kesken, mikäli pesää ei jätetä yhteishallintoon tai lesken hallintaan.

Mikäli pesään sisältyy testamentti, tulee testamentin tekijän kuoltua käynnistää menettely testamentin pätevyden selvittämiseksi. Testamentin saajan tulee todis-

teellisesti antaa testamentti tiedoksi kaikille perillisille. Tiedoksianto voidaan suorittaa ottamalla allekirjoitus testamenttiin liitettyyn tiedoksiantotodistukseen ja luovuttamalla perilliselle oikeaksi todistettu jäljennös testamentista. Tämä on tehtävä joko kahden esteettömän todistajan läsnäollessa tai haastemiehen välityksellä. Tiedoksianto tulee tapahtua kymmenen vuoden kuluessa testamentin tekijän kuolemasta tai testamenttiin perustuvan oikeuden alkamisesta.

Tiedoksiannon yhteydessä perillisiltä voidaan pyytää erillinen hyväksymislausuma, jossa perilliset ilmoittavat, etteivät nosta moitekannetta. Mikäli lausuma saadaan kaikilta perillisiltä, voidaan perinnönjakoon ryhtyä ennen 6 kuukauden moiteajan päättymistä.

Perillinen voi moittaa testamenttia laissa mainituin perustein. Moitekanne on nostettava kuuden kuukauden kuluessa tiedoksiannosta. Mikäli vain osa perillisistä nostaa kanteen, on testamentti muiden suhteen pätevä. Samoin on asian laita niiden testamentin saajien suhteen, joita vastaan moitekannetta ei ole nostettu. Moitekanteen perusteena voi olla mm. tekijän alaikäisyys, muotovirhe tai tekijän vajaa tahdonmuodostuskyky.

Testamenttimalleja

Malli 1

Yksinkertainen testamentti, jolla omaisuus kokonaisuudessaan testamentataan Suomen Reumaliitolle.

Testamentti

Minä allekirjoittanut Matti Virtanen (300230-1255), määrään viimeisenä tahtonani, että kuolemani jälkeen kaikki omaisuuteni on menevä täydellä omistusoikeudella Helsingissä kotipaikkaansa pitävälle Suomen Reumaliitto ry:lle.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2001

Matti Virtanen
metsänhoitaja
Metsäpolku 5 A
00210 HELSINKI

Vartavasten kutsuttuna, yhtäaikaan saapuvilla olevina ja esteettöminä todistamme täten, että metsänhoitaja Matti Virtanen, jonka henkilöllisyyden olemme todenneet, on täydellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdostaan omakätisesti allekirjoittanut edellä olevan testamentin selittäen sen viimeiseksi tahdokseen ja testamentikseen.

Matti Heikkinen
varatuomari
Isokatu 5
02250 ESPOO

Liisa Mäkinen
myyjä
Valkovuokonkuja 3 A
01390 VANTAA

Malli 2

Testamentin malli, jolla osa omaisuudesta, tässä tapauksessa osakehuoneisto testamentataan Suomen Reumaliitolle.

Testamentti

Minä allekirjoittanut Matti Virtanen (300230-1255), määrään viimeisenä tahtonani, että kuolemani jälkeen omistamani asuntosakeyhtiö Metsäpolun osakkeet 200-260, jotka oikeuttavat 120 m² suuruisen A-huoneiston hallintaan on menevä täydellä omistusoikeudella Helsingissä kotipaikkaansa pitävälle Suomen Reumaliitto ry:lle.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2001

Matti Virtanen
metsänhoitaja
Metsäpolku 5 A
00210 HELSINKI

Vartavasten kutsuttuna, yhtäaikaan saapuvilla olevina ja esteettöminä todistamme täten, että metsänhoitaja Matti Virtanen, jonka henkilöllisyyden olemme todenneet, on täydellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdostaan omakätisesti allekirjoittanut edellä olevan testamentin selittäen sen viimeiseksi tahdokseen ja testamentikseen.

Matti Heikkinen
varatuomari
Isokatu 5
02250 ESPOO

Liisa Mäkinen
myyjä
Valkovuokonkuja 3 A
01390 VANTAA

Malli 3

Testamentin malli, jossa asetetaan ehtoja omaisuuden käytölle. Tässä tapauksessa testamentin tekijä edellyttää, että omaisuus rahastoidaan ja sen tuotosta jaetaan apurahoja lasten reumatautien tutkimukseen.

Testamentti

Minä allekirjoittanut Matti Virtanen (300230-1255), määrään viimeisenä tahtonani, että kuolemani jälkeen kaikki omaisuuteni on menevä täydellä omistusoikeudella Helsingissä kotipaikkaansa pitävälle Suomen Reumaliitto ry:lle, jonka tulee muodostaa omaisuudesta rahasto, jonka tuotosta jaetaan apurahoja Lasten reumasairauksien tutkimukseen.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2001

Matti Virtanen
metsänhoitaja
Metsäpolku 5 A
00210 HELSINKI

Vartavasten kutsuttuna, yhtäaikaan saapuvilla olevina ja esteettöminä todistamme täten, että metsänhoitaja Matti Virtanen, jonka henkilöllisyyden olemme todenneet, on täydellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdostaan omakätisesti allekirjoittanut edellä olevan testamentin selittäen sen viimeiseksi tahdokseen ja testamentikseen.

Matti Heikkinen
varatuomari
Isokatu 5
02250 ESPOO

Liisa Mäkinen
myyjä
Valkovuokonkuja 3 A
01390 VANTAA

Malli 4

Yksinkertainen testamentti, jolla omaisuus lakiosaa lukuunottamatta kokonaisuudessaan testamentataan Suomen Reumaliitolle.

Testamentti

Minä allekirjoittanut Matti Virtanen (300230-1255), määrään viimeisenä tahtonani, että kuolemani jälkeen kaikki omaisuuteni on menevä täydellä omistusoikeudella Helsingissä kotipaikkaansa pitävälle Suomen Reumaliitto ry:lle sekä tyttärelleni Liisa Virtaselle siten, että Liisa Virtanen saa ainoastaan lakiosan. Suomen Reumaliitto ry maksaa lakiosan rahana.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2001

Matti Virtanen
metsänhoitaja
Metsäpolku 5 A
00210 HELSINKI

Vartavasten kutsuttuna, yhtäaikaan saapuvilla olevina ja esteettöminä todistamme täten, että metsänhoitaja Matti Virtanen, jonka henkilöllisyyden olemme todenneet, on täydellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdostaan omakätisesti allekirjoittanut edellä olevan testamentin selittäen sen viimeiseksi tahdokseen ja testamentikseen.

Matti Heikkinen
varatuomari
Isokatu 5
02250 ESPOO

Liisa Mäkinen
myyjä
Valkovuokonkuja 3 A
01390 VANTAA

Malli 5

(Testamentin muuttaminen)

Malli testamentin muuttamiseksi niin, että omaisuus kokonaisuudessaan testamentataan Suomen Reumaliitolle.

Testamentti

Aikaisemmat testamenttimääräykseni peruuttaen minä allekirjoittanut Matti Virtanen (300230-1255), määrään viimeisenä tahtonani, että kuolemani jälkeen kaikki omaisuuteni on menevä täydellä omistusoikeudella Helsingissä kotipaikkaansa pitävälle Suomen Reumaliitto ry:lle.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2001

Matti Virtanen
metsänhoitaja
Metsäpolku 5 A
00210 HELSINKI

Vartavasten kutsuttuna, yhtäaikaan saapuvilla olevina ja esteettöminä todistamme täten, että metsänhoitaja Matti Virtanen, jonka henkilöllisyyden olemme todenneet, on täydellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdostaan omakätisesti allekirjoittanut edellä olevan testamentin selittäen sen viimeiseksi tahdokseen ja testamentikseen.

Matti Heikkinen
varatuomari
Isokatu 5
02250 ESPOO

Liisa Mäkinen
myyjä
Valkovuokonkuja 3 A
01390 VANTAA

Kerromme mielellämme lisätietoja:-
Suomen Reumaliitto ry., puh.(09) 476 155

Perintöverotus

Yksityiset henkilöt ovat lähes aina verovelvollisia saamistaan perinnöistä. Yleishyödylliset yhteisöt, kuten Suomen Reumaliitto ry, eivät kuitenkaan ole verovelvollisia saamistaan perinnöstä. Reumaliitto saa siten koko omaisuuden käyttöönsä.

Perintöverotus on progressiivista eli vero on sitä suurempi, mitä enemmän henkilö perii. Veroa maksetaan yli 20 000 euron perintöosuudesta. Lisäksi perilliset on jaettu kahteen veroluokkaan.

I veroluokka

Perinnönjättäjän aviopuoliso, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sekä perinnönjättäjän kihlakumppani, jolle annetaan perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu avustus. Aviopuolisena pidetään myös perinnönjättäjän kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää henkilöä, joka on aikaisemmin ollut avioliitossa perinnönjättäjän kanssa tai jolla on tai on ollut yhteinen lapsi perinnönjättäjän kanssa. Ottolapset ja vanhemmat ovat verotuksellisesti samassa asemassa biologisten sukulaisten kanssa.

II Veroluokka

Muut sukulaiset ja vieraat.

Pesän varoista sekä perintöosuuksista voidaan tehdä eräitä vähennyksiä. Esimerkiksi hautaamisesta ja perunkirjoituksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset saa vähentää pesän arvosta. Perinnönjättäjän tavanomainen koti-irtaimisto on verovaapa 4 000 euroon asti. Perinnönjättäjän puoliso saa tehdä 60 000 euron puoliso-vähennyksen. Suoraan alenevassa polvessa oleva alle 18-vuotias perillinen saa tehdä 40 000 euron alaikäisyysvähennyksen, jos hän on perimysjärjestyksessä lähinnä perittävää.

Perintöverotusta varten tulee ilmoittaa perunkirjassa mahdolliset ennakkoperinnöt ja kolmen edellisen vuoden aikana saadut muut lahjat.

Veroasteikko

I Veroluokka		
Verotettavan omaisuuden arvo	Vero alarajalla	Vero % ylittävältä osuudelta
20 000 - 40 000 €	100 €	7 %
40 000 - 60 000 €	1 500 €	10 %
60 000 € -	3 500 €	13 %

II Veroluokka		
Verotettavan omaisuuden arvo	Vero alarajalla	Vero % ylittävältä osuudelta
20 000 - 40 000 €	100 €	20 %
40 000 - 60 000 €	4 100 €	26 %
60 000 € -	9 300 €	32 %

Lisätietoja: www.vero.fi

Suomen Reumaliiton toiminta

Yli miljoonalla suomalaisella on jokin pitkäaikainen tuki- ja liikuntaelinsairaus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että joka viides suomalainen kärsii jonkinlaisista tuki- ja liikuntaelinvaivoista. Yli 600.000 suomalaisella oireet ovat sitä luokkaa, että niistä on jo toiminnallista haittaa. Tulehduksellisia reumasairauksia sairastaa n. 120.000 suomalaista. Näistä nivelreumaa sairastaa noin 35.000 ja lapsuusikäisiä lastenreumaa sairastavia on noin 1 500.

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat suurin yksittäinen syy työterveyspalveluiden käyttöön. Niistä on arvioitu aiheutuvan yhteiskunnalle yli 3 miljardin euron kustannukset.

Suomen Reumaliitto ry on tuki- ja liikuntaelinsairaiden asialla, valppaana edunvalvontajärjestönä vahvistamassa hoidon saannin tasa-arvoisuutta ja pitkäaikaissairaiden taloudellisen tilanteen parantamista.

Vuonna 1947 perustettu liitto tekee työtä reumasairaiden ja muiden tuki- ja liikuntaelinsairaiden hyväksi vammais-, kansanterveys- ja liikuntajärjestönä.

Liitolla on Kangasalla sijaitseva Kuntoutumiskeskus Apila, jossa on tuotettu jo 46 vuotta moniammatillisia palveluja tuki- ja liikuntaelin- sekä kipukuntoutujille. Erityisosaamista edustaa tulehduksellisia reumasairauksia sairastavien kuntoutumisen tukeminen..

Liitto on ollut rahoittamassa maamme ensimmäistä reumatologian professuuria Helsingin yliopistossa.

Järjestötoiminnan perusta on valtakunnallisesti kattava reumayhdistysten verkko. Yhdistykset toimivat reumasairauksien ja muiden tuki- ja liikuntaelinsairauksien vastustamiseksi ja jo sairastuneiden hoito-olosuhteiden ja elinolojen kehittämiseksi. Reumayhdistyksillä on lisäksi laajaa lapsi- ja nuorisotoimintaa.

Suomen Reumaliitossa on 171 jäsenyhdistystä ja näissä 51.000 henkilöjäsentä.

- Tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimus on turvattava -

Suomen Reumaliitolla on tutkimusrahasto josta voidaan rahoittaa reuma- ja muiden tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimusta, koulutusta sekä ajankohtaisia kokeilu- ja selvityshankkeita.

Uusi tutkimustieto auttaa ymmärtämään tuki- ja liikuntaelinsairauksien syntyprosessia ja kehittämään vaikuttavaa hoitoa ja kuntoutusta. Alan suomalainen osaaminen on korkeatasoista. Riittävällä tutkimuksella ja koulutuksella parannetaan sairastuneiden ihmisten arkea ja elämänlaatua. Tutkimusrahastosta voidaan rahoittaa tieteellistä tutkimusta ja myöntää stipendejä opinnäytetöihin.

Reumaliitto korostaa, että kaiken hoidon ja kuntoutuksen pohjana pitää olla oikea ja pätevä tieto. Reumaliitto vaatii, että tutkimukselle turvataan riittävä rahoitus, jotta tutkitun tiedon avulla voidaan helpottaa sairastuneen arkielämää.

Reumaliiton kanta on, että tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimuksen asemaa pitää vahvistaa tiedepoliittisessa rahoituksessa.

Suomen Reumaliiton vuoden 2009 toimintateema on Sairaana hyvä elämä ja vuoden 2010 toimintateema on Hyvä työelämä. Vuonna 2011 keskitytään lasten ja nuorten asioihin.

- Selviytymisrahastosta jaetaan apua arkeen -

Suomen Reumaliiton selviytymisrahasto perustettiin vuonna 1995. Selviytymisrahastosta annettavat avustukset ovat kertaluontoisia ja tarkoitettu auttamaan hakijaa kulloisenkin vaikean tilanteen yli. Lähtökohtana on, että yhteiskunnan velvollisuus on viimekädessä turvata sairastuneen ihmisen toimeentulo. Selviytymisrahasto auttaa kuitenkin ylitsepääsemättömältä tuntuvan tilanteen ylitse.

Periaatteena on, että selviytymisrahastoa lähestytään vasta silloin, jos hakija on vaikeassa tilanteessa vielä haettuaan tukea tavanomaisten väylien kautta. Selviytymisrahaston avustuksia voivat hakea tuki- ja liikuntaelinsairaat, reuma- tai tulesyhdistysten jäsenet.

Rahastolle tulee huomattavasti enemmän avunpyyntöjä kuin mihin on voitu avustuksilla vastata. Olisikin tärkeitä saada rahaston pääomaa kasvatetuksi entistä useamman ahdingossa olevan yksittäisen ihmisen ja perheen auttamiseksi.

Lapsi- ja nuorisotyö

- lapsi ja nuorisotyöllä tuetaan psyykkistä ja sosiaalista kehitystä-

Lapsen ja nuoren sairaus vaikuttaa koko perheeseen ja perheen talouteen. Nuorten lapsiperheiden talous on usein muutenkin lujilla ja raha tiukassa. Suomen Reumaliitto tekee työtä aktiivisesti perheiden tukena ja kokoaa rahoitusta, jotta se voi tarjota perheille lasten ja nuorisotoiminnan palvelut mahdollisimman vähän perheen kukkaroa verottaen.

Lapsille ja nuorille järjestetään paikallista, alueellista ja valtakunnallista toimintaa. Vuosittain järjestetään koulutusta, kuntoutusta ja virkistystä. Retket, matkat ja leirit tukevat tuki- ja liikuntaelinsairaiden lasten ja nuorten psyykkistä ja sosiaalista kehitystä ja itsetuntoa.

Reumalasten vanhemmille järjestetään omaa toimintaa niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Sopeutumisvalmennus ja kuntoutuskurssit tarjoavat tietoa ja vertaistukea lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Nuorten oma tukiystäväverkosto tukee nuoria heidän omista lähtökohdistaan.

Iso Roobertinkatu 20 - 22 A
00120 HELSINKI
Puh: (09) 476 155
Fax: (09) 642 286
Sähköposti: info@reumaliitto.fi
www.reumaliitto.fi